

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

«Затверджено»

Голова приймальної комісії
Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського

_____
Ярослав СВИЩ

«19» квітня 2024 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту

«ХОРЕОГРАФІЯ»

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(зі скороченим терміном навчання)

за спеціальністю 024 «Хореографія»

Розглянуто і затверджено на засіданні
приймальної комісії ЛДУФК
ім. Івана Боберського,
протокол № 8 від "19" квітня 2024 р.

ЛЬВІВ – 2024

Програма фахового іспиту складається з теоретичних питань з наступних розділів: Жанри мистецтва. Балет, як вища форма хореографії. Танець як вид самостійного мистецтва. Народний танець та шляхи його розвитку. Формування і розвиток системи класичного танцю. Основні вимоги до класичного танцю. Термінологія класичного танцю. Методика навчання рухам класичного танцю. Принципи побудови комбінацій в класичному танці. Музичні жанри і стилі. Танцювальні жанри. Музична культура Київської Русі. Огляд розвитку музичного мистецтва до XVII ст. Національні композиторські школи. Особливості розвитку української музики XX ст. Ритмічний рисунок. Мелодія. Музичні форми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-60	У відповіді абітурієнт не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури. Абітурієнт не володіє знаннями з методики виконання матеріалу з класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців. Під час виконання рухів виявляється повна невідповідність стилю, жанру, лексики обраного виду хореографії.
	61-100	У відповіді абітурієнт показав суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал. Абітурієнт виявляє слабе володіння теоретичним матеріалом у галузі хореографії, не може надати відповіді на запитання. Абітурієнт володіє знаннями з методики виконання матеріалу з класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців на рівні окремих фрагментів, що становить незначну його частину. Під час виконання рухів виявляються значні порушення координації, загальмованість лексичної пам'яті.
II. Середній	101-130	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання основного програмного матеріалу, але допустив окремі помилки при формуванні основних положень відповіді; не повністю засвоїв програмний матеріал. Абітурієнт виявляє низький рівень ерудиції, не може самостійно виправляти власні помилки, не достатньо володіє термінологією. Абітурієнт орієнтується у матеріалі з методики виконання класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців. Під час виконання рухів показав середній рівень майстерності, не завжди може показати правильну техніку, відсутні артистизм і музикальність виконання.

	131-160	Абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо неправильно побудував відповідь, допустив непослідовність у викладенні матеріалу, не підкреслив ключових моментів, не міг аргументовано відповісти на питання. Абітурієнт орієнтується у матеріалі з методики виконання класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців. Під час виконання рухів показав середній рівень майстерності, однак не завжди може показати високий рівень координації, гнучкості, музикальності та артистизму.
III. Високий	161-180	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; здатність до аналізу узагальнення ключових положень та знання основної літератури, проте має поверхневі знання у додатковій літературі. Абітурієнт виявляє середній рівень ерудиції, відповідає на запитання іспиту з деякими помилками, які виправляє самостійно. Абітурієнт володіє матеріалом з методики виконання класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців. Під час виконання рухів показав досить високий рівень майстерності, проте в окремих моментах композиції відсутні правильна техніка виконання, музикальність та артистизм.
	181-200	У відповіді абітурієнт продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури. Абітурієнт демонструє точно і грамотне знання методики виконання рухів та комбінацій класичного, народно-сценічного й сучасного бального танців; технічне виконання основних елементів. Абітурієнт виявляє високий творчий потенціал, має відповідний рівень ерудиції, точно і правильно відповідає на всі запропоновані питання іспиту.

Жанри мистецтва

Мистецтво як форма свідомого сприйняття і відображення реальності. Жанри мистецтва. Основні категорії мистецтва. Театральне мистецтво, його специфіка та види.

Хореографія як вид театрального мистецтва. Його відмінності від образотворчого, драматургічного, оперного мистецтва і кінематографії. Розділи хореографії: народна, побутова (бальна) і професійно-сценічне мистецтво (в т.ч. балет).

Балет, як вища форма хореографії

Балет як вид музично-драматичного мистецтва. Музика, хореографія, драматургія, образотворче мистецтво - складові частини балету. Початкова драматургічна основа балету - сценарій (лібрето).

Народні танці як першоджерело класичного балету. Сьогоднішній балет - міжнародний вид мистецтва.

Танець як вид самостійного мистецтва

Визначення танцю, основним засобом створення художнього образу якого є рухи і положення тіла людини. Виникнення танцю з різноманітних рухів і жестів, пов'язаних з побутовими і трудовими операціями. Національні традиції. Створення різних систем танцю: європейський класичний танець, танець країн Азії та Африки, народів Сходу і т.п. Класичний танець як найбільш досконала танцювальна система.

Народний танець та шляхи його розвитку

Рухи народних танців як засіб передання емоційного стану, почуттів та способу життя народу. Обрядові та релігійні танці. Зв'язок народного танцю з народною музикою та іншими видами народного мистецтва.

Народно-сценічний танець як художній твір, опрацьований за сценічними та драматургічними законами. Сюжетні лінії в народно-сценічному танці. Відмінності народно-сценічного та класичного танців.

Формування і розвиток системи класичного танцю

Визначення терміну «класичний танець». Місце класичного танцю в мистецтві хореографії. Народний танець - першооснова хореографічного мистецтва.

Театральний танець та його розвиток в Італії, Франції.

Балет як найвища форма хореографічного мистецтва. Балет в музично-драматичних виставах ХУІ сторіччя. Балет як самостійний жанр в епоху Просвітництва.

Петербурзька балетна школа та її внесок в розвиток хореографічного мистецтва. Балет в епоху Романтизму. Реформа балетного мистецтва, проведена М.Петіпа. Подальше формування системи класичного танцю. Балет у ХХ сторіччі. Вплив М.Фокіна на розвиток балетного мистецтва. Практична діяльність А.Ваганової та значення її книги «Основи класичного танцю».

Основні вимоги до класичного танцю

Розгорнутість та її значення для оволодіння рухами класичного танцю. Естетична функція розгорнутості.

Апломб в класичному танці та його значення. Роль рук, ніг, голови у вихованні апломбу.

Гнучкість та її значення для правильної техніки виконання рухів класичного танцю. Вимоги до розвитку гнучкості в хореографії.

Стрибучість як необхідна складова підготовки в хореографії. Поняття балону. Музикальність та її значення в хореографії. Виразність рухів та музика. Вимоги школи класичного танцю до музикальності учнів.

Термінологія класичного танцю

Виникнення і формування термінології класичного танцю. Способи утворення термінів. Основні елементи, головні і додаткові терміни. Поняття: en face, croise, efface, en dehors, en dedans, plie, releve та інші. Головні елементи: battements, ronds, port de bras.

Пози: croisee, ecartee, attitude, arabesque. Терміни положень рук. Терміни рухів, які зв'язують основні рухи : temps lie, pas de bouree та інші.

Методика навчання рухам класичного танцю

Послідовність навчання. Використання методів наочності і розказу. Основні принципи навчання в хореографії. Схема навчання: назва руху (французька термінологія та переклад); пояснення характеру руху та його призначення та корисність (завдання); характер та розмір музичного супроводу, техніка і методика виконання, послідовність вивчення, подальше поєднання з іншими рухами. Основні вимоги і правила виконання. Характер помилок та методика їх виправлення.

Принципи побудови комбінацій в класичному танці

Визначення мети і завдань вправи. Відповідність кожної вправи програмному матеріалу, віку і підготовленості тих, хто займається.

Логічність поєднання окремих елементів в одній комбінації. Групи рухів та їх поєднання.

Методика підбору музичного супроводу для комбінації. Відповідність характеру, темпу і риму вправи.

Приклади побудови комбінацій для рухів з однієї структурної групи та різних груп.

Музичні жанри і стилі. Танцювальні жанри.

Музичні стилі. Музичні жанри (первинні і вторинні). Марш. Танці. Жанри вокальної музики. Інтерпретація вокальних жанрів в інструментальній музиці. Поліфонічні жанри, імпровізаційні жанри, циклічні жанри, жанри ансамблевої музики, жанри оркестрової музики. Музика в театрі.

Музична культура Київської Русі. Музична культура України кінця XVI-XVII ст. Музична культура України 2 пол. XVIII ст. (класицизм).

Ознайомлення із тенденціями українського романтизму.

Народне мистецтво. Музика давньоруської Церкви. Музичний побут княжого двору. Реформа нотації. Музична освіта.

Поєднання просвітницьких, класичних і барокових тенденцій в українській культурі цього періоду. Загальний огляд музичного мистецтва України у XX ст. Тенденції романтизму. Музично-театральне мистецтво. Творчість І. Котляревського.

Огляд розвитку музичного мистецтва до XVII ст. Музичне мистецтво античного світу, Середньовіччя, Ренесансу. Музика у XVII - 1 пол. XVIII ст. (Бароко).

Особливості розуміння музики в античності, Середніх віках та Ренесансу. Розвиток інструментальної музики, її різновиди, композитори. Музика для органу, струнно-смичкових інструментів, клавесину. Розвиток опери, її жанрові різновиди, композитори, оперні школи.

Музика 2 пол. XVIII ст. (класицизм). Музичний романтизм.

Класицизм в музиці, загальна характеристика. Нові тенденції в розвитку оперного мистецтва. Риси оперної реформи. Творчість композиторів.

Національні композиторські школи.

Польська, чеська, угорська, норвезька композиторські школи.

Огляд творчості композиторів школи. Музичні напрямки, творчі принципи «Могучої кучки».

Пізній романтизм у творчості композиторів Німеччини, Австрії.

Огляд життя і творчості композиторів цього періоду.

Імпресіонізм в музиці. Музичний експресіонізм. Загальна характеристика.

Загальна характеристика стилів. Огляд життя і творчості К.Дебюссі та М.Равеля.

Музика Франції сер. ХХ ст. Музика Росії ХХ ст.

Особливості розвитку української музики ХХ ст.

Загальний огляд. Розвиток традицій М.Лисенка в нових історичних умовах. Зв'язок з національними інтонаційно-жанровими джерелами, системою образів національного фольклору.

Звук. Музична система. Музичний стрій. Інтервали. Акорди. Мажор, мінор. Темп. Динаміка. Ритм. Метр. Такт. Розмір.

Музика як вид мистецтва. Теорія музики. Музикознавство. Звук, його фізичні властивості. Звукоряд. Діапазон. Регістр. Резонанс. Способи назв звуків. Стрій. Камертон.

Прості та складені інтервали. Мелодичні, гармонічні інтервали. Тризвуки, обернення тризвуків. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Визначення мажору, мінору.

Постійні темпи. Агогіка. Динаміка. Динамічні акценти. Артикуляція.

Ритмічний рисунок. Мелодія. Музичні форми.

Ритмічні акценти. Прості та складні такти. Затакт. Прості та складні розміри. Мішані та змінні розміри. Запис тактового розміру.

Мелодична лінія. Інструментальна мелодія. Структура мелодії. Період. Принципи розвитку мелодії. Секвенція. Кульмінація.

Прості та складні форми. Багато частинні форми.

Література:

з дисципліни «Методика викладання хореографії»

1. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Харків, 1977. – 213 с.
2. Голдріч О. Методика роботи з хореографічним колективом. – Львів: Каменяр, 2002. – 64 с.
3. Зубатов С. Основи викладання українського народно-сценічного танцю. – К.: ШКПК, 1995.
4. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю. – К.: Альтерпрес, 2005. – 324 с.: іл.

Література з дисципліни «ТіМВ класичного танцю»:

1. Васірук С. О. Класичний танець: навч.-метод. посібник, ІваноФранківськ, 2019 р.
2. Марушка М.М., Стецьків П.Т. Теорія і методика класичного танцю. Частина I.- навч.-метод.посіб. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького

державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017.-112с.

3. Березова Г. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах, 2-е вид. Київ: Муз. Україна 1990
4. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю : підручник для студентів ВНЗ / Лариса Юріївна Цветкова; – 3-е вид.– К. : Альтерпрес, 2007.– 324 с.

Література з дисципліни «ТіМВ українського народно-сценічного танцю»

1. Антипова І. Танці Поділля. – К.: Мистецтво, 1971.
2. Балог К. Мої роси і зорі .Закарпатське видавництво, 1989.
3. Балог К. Танці Закарпаття. – К. : Мистецтво, 1986.
4. Бондаренко Л. Святковий хоровод. – К.: Музична Україна, 1981
5. Боримська Г. В. Самоцвіти українського танцю. – К.: Мистецтво, 1974.
6. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю. – К.: Мистецтво, 1996.
7. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю. – К. :Мистецтво, 1971.
8. Василенко К. Ю. Сюжетні танці. – К.: Мистецтво, 1966.
9. Василенко К. Ю. Танці Київщини, К.: Мистецтво, 1982.
10. Василенко К. Ю. Український народний танець. – К.: Мистецтво, 1981.
11. Верховинець Теорія українського народного танцю. – К.: Музична Україна, 1980.
12. Вірський П. П. У вихорі танцю. – К.: Мистецтво, 1977.
13. Герасимчук Р. Гуцульські танці. – Л., 1979.
14. Григор'єв П. Елементи рухів українського народного танцю. – К.: Обр. мистецтво, 1961.
15. Гуменюк А. Українські народні танці. – К.: Наукова думка, 1969.
16. Гурєєв Ю. Танцює “Подільчак”. – К. : Музична Україна , 1981.
17. Зайцев Є. В. Основи народно-сценічного танцю. – К. : Мистецтво, 1976.
18. Збірник танців : Танцює “Волинянка”. – К. : Мистецтво, 1972.
19. Зубатов С. Основи викладання українського народно-сценічного танцю. – К.: ШКПК, 1995.
20. Кречко М. Ми з Верховини. – К. : Мистецтво, 1964.
21. Пасютинська В.М. Своєобразие Прикарпатської народно-сценичної хореографії – бойки, лемки, гуцули. - К.: Інститут культури, 1978.
22. Сидоренко П. У вихорі танцю. – К.: Мистецтво, 1977
23. Уварова Н. Танці Полтавщини. – К.: Мистецтво, 1969.
24. Чопорчук Я. “Голубка” Танці Прикарпаття у запису П. Сидоренко) – К. : Мистецтво, 1972.

Література з дисципліни «ТіМВ народно-сценічного танцю»:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю. К.: Мистецтво, 1975.
2. Камін В. Народно-сценічний танець у дитячому хореографічному колективі. - К.: Інститут змісту і методів навчання, 1996.
3. Тараканова А., Климчук Л. Хореографія у школі. - К.:1995.
4. Шевченко В.Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Література з дисципліни «Теорія та методика викладання сучасного танцю»

1. Дункан А. Танець майбутнього. // Моє життя. - Київ, 1994.
2. Dance magazine (Нью-Йорк). Спеціальний випуск пам'яті Марти Грехем. /Балет. - 1992. - № 3. - С. 46.
3. Оберцаухер-Шюллер Г. Пластика тіла і духовне життя людини // Балет. - 1994. - № 5. - С. 36.
4. Ончурова Н. Згадуючи Айседору. // Балет. - 1993. - № 1-2. - С. 44.
5. Сучасний танець. Основи теорії і практики : навч. посіб. / О. О. Бігус, О. О. Маншилін, Д. О. Кондратюк, Л. В. Мова, А. В. Журавльова, І. І. Герц, Н. П. Донченко, Н. П. Батєєва. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. – 264 с.
6. Хольченкова Н. М. Сучасний танець як засіб здоров'язбереження: основні характеристики та особливості розвитку / Н. М. Хольченкова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. - 2018. - Вип. 152(2). - С. 176-180. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_152\(2\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_152(2)_41).
7. Хольченкова Н. Сучасний танець: основні напрями та характерні особливості розвитку. Сучасні проблеми здоров'я та здорового способу життя у педагогічній освіті. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/10/Kholchenkova-N.pdf> (дата звернення: травень 2021)
8. Погребняк М. Танець «модерн» та неокласичний танець в українському балеті ХХІ ст. : шляхи асиміляції та форми презентації. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Вип. 30. Том 1. С. 195-204.
9. Погребняк М.М. Танець модерн ХХ ст.: витоки, стильова типологія, панорама історичної ходи, еволюція: монографія. Полтава, 2015. 312 с.

Література з дисципліни «Теорія та методика викладання бального танцю»

1. Бальний танець та методика його викладання [Текст] : навч.-метод. матеріали до курсу / уклад. Б. М. Колногузенко ; Харківська держ. академія культури. – Х. : ХДАК, 2006. – 66 с.
2. Історія бального танцю. – режим доступу <https://dance.knukim.edu.ua/istoriya-balnogo-tancyu-2/>
3. Терешенко Н. Історія та методика бального танцю: навч. Посіб. Для студентів. – Херсон, 2015.-220с.
4. Дени Г. Все танцы / [сокращенный пер. с фр. Г. Богдановой, В. Ивченко] / Ги Дени, Люк Дассвиль. - К.: Музична Україна, 1987. - 336с.
5. Спортивні танці [Електронний Ресурс] – Режим доступу : <http://ballrooms.su/publ/3-1-0-187>
6. Терешенко Н. Історія та методика бального танцю: навч. Посіб. Для студентів. – Херсон, 2018. – 220 с.
7. Гараніна О. Я. Дослідження стану постави дітей шкільного віку, які займаються спортивними бальними танцями / О. Я. Гараніна, Л. В. Мороз, О. О. Єжова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2004. – № 3. – С. 155–160.

8. Голованова Н. Використання ІТ в навчально-тренувальному процесі, на прикладі спортивного танцю / Н. Голованова, І. Кобюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2007. – № 8. – С. 26–29.
9. Лисенко А. О. Спортивні танці (європейська програма) / А. О. Лисенко, О. В. Горбенко // навч. посіб. – Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. – 344 с. : іл.
10. Лисенко А. О. Спортивні танці (латиноамериканська програма) / А. О. Лисенко, О. В. Горбенко // навч. посіб. – Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. – 442 с. : іл.
11. Осадців Т. П. Спортивні танці : навчальний посібник / Т. П. Осадців. – Л. : ЗУКЦ, 2001. – 340 с.
12. Тараканова А.П. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах: навч.-метод. посібник / А.П. Тараканова // Інститут змісту і методів навчання. – К.: ІЗМН, 1996. – 282 с.

Література з дисципліни «Мистецтво балетмейстера»

1. Пуйова В.В. Пуйов В.М. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. Рівне : РДІК, 1994. 46 с
2. Шевченко В.Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.
3. Голдрич О.С. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю.- Вид.друге, доповнене,-Львів: СПОЛОМ, 2006,-172с.
4. Шевченко В.Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.
5. Пархоменко О.М. Формування балетмейстерських умінь майбутніх учителів хореографії у процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 20 с.
6. Лігус О.М. Музика в хореографії : навч.посіб. /О.М. Лігус. – К. : Київ.ун-т ім. Б.Грінченка, 2021. – 144 с.
7. Таранцева О. (2022). Модель реалізації організаційно-методичних умов викладання дуетно-сценічного танцю. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 47, том 4, 43-48. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-7>
8. Колесниченко Ю. В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев: Освіта України, 2012. 660 с.
9. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція: методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера» / Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2018. – 218 с.
10. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник / Оксана Лань. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – 180 с.